

Nr 64.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 8, 13 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.; given Stockholms slott den 25 januari 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av §§ 8, 13 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862,

2) lag om ändrad lydelse av §§ 9 och 13 samt § 29 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862,

3) lag om ändrad lydelse av § 5 mom. 2, § 7 samt § 15 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 samt

4) lag om ändrad lydelse av § 10 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 8, 13 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 8, 13 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 8.

Rättighet att deltaga i kommunalstämmans överläggningar och beslut äger, under iakttagande av de närmare bestämmelser, som § 9 innehåller, den som

- a) är svensk undersåte,
- b) är medlem av kommunen samt enligt § 57 förbunden att till densamma erlägga skatt,
- c) icke häftar för oguldna kommunalutskylder, och
- d) icke är från ovannämnda rättighet utesluten på grund av honom adömd straffpåföljd.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 13.

Kommunalstämman utser bland röstberättigade, inom kommunen bosatta personer, som uppnått tjugufem års ålder, en ordförande och en vice ordförande för fyra år.

Ej må annan sådant uppdrag sig avsäga än:

kvinnor;

ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att uppdraget fullgöra;

den som efter de fyra sistförflutna årens tjänstgöring såsom ordförande eller vice ordförande är i ordning att därifrån avgå;

den som uppnått sextio års ålder; samt

den som eljest uppgiver förhinder, vilket av kommunalstämman godkännes.

Ordförande eller vice ordförande kan ej vara:

a) den som icke råder över sig och sitt gods;

b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ädömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;

c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

§ 14.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blivit av prövningsnämnden granskad, skall kommunalnämnden med ledning därav och på grund av bestämmelserna i §§ 11 och 58, enligt bifogade formulär litt. A, upprätta en längd över kommunens röstägande medlemmar, jämte det på en var av dem belöpande rösttal. Anteckning rörande hinder för rösträtt må däri ske endast genom angivande av den del av § 8, däri hindret beröres. Äro i kommun flera valdistrikt för val av kommunalfullmäktige eller landstingsmän, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje valdistrikt, och skall i sådant fall upprättas sammandrag över de särskilda delarnas slutsummor. Längden upprättas i två exemplar, av vilka det ena i sockenstugan anslås och det andra hos kommunalnämnden förvaras.

Huru denna längd skall hållas för granskning tillgänglig och å kommunalstämma första gången till justering företagas, därom stadgas i § 65. Å varje stämma, som efter första justeringen hålles, skall ordföranden, innan något ärende till behandling företages, framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Stämman meddelar över framställd anmärkning genast sitt beslut och låter i längden införa den rättelse, som därav föranledes. Anmärkning, som mot längden göres efter det ärendenas behandling vidtagit, må ej komma under prövning.

Missnöje med kommunalstämmans beslut över anmärkning mot röstlängden må anföras i den ordning § 75 stadgar. Ej må, till bestyrkande av gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning vid kommunalstämman företedda.

Denna lag skall träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Formulär litt. A.

Röstlängd för

Nummer i debiterings- och uppbördslängden.	Den röstberättigades	
	namn och yrke eller titel.	bostad.
1	Karlfeldt, N., major	Glittringe.
2	Sven Persson, arrendator	Lugnås.
3	Anders Svensson, hemmansägare	Berga.
4	Petter Krantz, skomakare	Vantinge, under Berga.
5	Berg, N., kronoarrendator	Mora kungsladugård.
6	Utby aktiebolag.	Utby.
—	o. s. v. i den ordning, som i debiterings- och uppbördslängden är följd.	
—		
—		
—		

Summa

N. N. den ..... 19....

På kommunalnämndens vägnar:

N. N.
Ordförande.

Bilaga till förordningen om
kommunalstyrelse på landet.

N. N. socken.

Beräknad inkomst av fastighet samt av ka- pital och arbete.		Antal röster		Anmärkingar.
		på grund av den be- räknade in- komsten.	efter annan grund (som i anmärk- ningskolum- nen an- gives).	
Kr.	ö.			
58,200	—	40	—	Röstar för 33 röster.
960	—	10	—	Konkurs.
1,380	—	11	—	
150	—	2	—	Ej rösträtt § 8 d).
1,800	—	12	—	
45,400	—	40	—	Röstar för 33 röster.
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	330	—	$\frac{1}{10} = 33$.

Justerad å kommunalstämma den ..... 19....

N. N.

Stämmans ordförande.

Ånyo justerad å kommunalstämma den ..... 19....

N. N.

Stämmans ordförande.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 9 och 13 samt § 29 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 9 och 13 samt § 29 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, äger, med iakttagande av de närmare bestämmelser, som § 10 innehåller, den som

- a) är svensk undersåte,
- b) är medlem av kommunen samt enligt § 57 förbunden att till densamma erlägga skatt,
- c) icke häftar för oguldna stadsutskylder, och
- d) icke är från ovannämnda rättighet utesluten på grund av honom ådömd straffpåföljd.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 13.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blivit av prövningsnämnden granskad, skall magistraten med ledning därav och på grund av bestämmelserna i § 11 och § 58 mom. 1 upprätta en längd över stadens

röstägande medlemmar jämte det på en var av dem belöpande rösttal. Anteckning rörande hinder för rösträtt må däri ske endast genom angivande av den del av § 9, däri hindret beröres. Förrän denna röstlängd tillämpas, skall den för varje gång vara minst åtta dagar å kungjort ställe till granskning framlagd.

Innan något ärende till behandling vid allmänna rådstugan företages, skall ordföranden framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Magistraten meddelar över framställd anmärkning genast sitt beslut och inför i längden den rättelse, som därav föranledes. Anmärkning, som mot längden göres efter det ärendenas behandling vidtagit, må ej komma under prövning.

Missnöje med magistratens beslut över anmärkning mot röstlängden må anföras i den ordning § 76 stadgar; dock utan återverkan på vad redan beslutat blivit, såvida ej fråga är om val. Ej må, till bestyrkande av gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning inför magistraten företedda.

§ 29.

Mom. 1. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder över sig och sitt gods;
  - b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;
  - c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.
- Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Denna lag skall träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av § 5 mom. 2, § 7 samt § 15 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Häri genom förordnas, att § 5 mom. 2, § 7 samt § 15 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

Mom. 2. Sedan taxeringslängden för årets allmänna bevilning blivit av prövningsnämnden granskad, låter magistraten med ledning därav upprätta särskild röstlängd för varje valkrets och hålla dessa röstlängder å kungjort ställe minst åtta dagar för de röstägande tillgängliga. Anmärkning rörande annat hinder för rösträtt än häftande för oguldna stadsutskylder må däri ske endast genom angivande av den del av § 7, däri hindret beröres.

Magistraten sammanträder därefter å tid, som likaledes kungöres, för prövning av de anmärkningar, vilka en var, som anser sig därtill befogad, har att vid detta sammanträde emot röstlängd framställa och styrka. Anmärkning, som senare mot röstlängd göres, må ej komma under prövning. De rättelser, till vilka laga skäl förefinnas, varda genast i röstlängden införda och för de närvarande tillkännagivna; ävensom, då någon, vilken yrkat att bliva i röstlängden upptagen eller få högre rösttal sig tillagt, ej anses hava befogenheten av sitt anspråk styrkt, detsamma genom avsagt beslut ogillas.

Över anmärkning, som rör någon vid sammanträdet frånvarandes rätt, meddelar magistraten beslut å valdagen, sedan tillfälle för den, emot vilken anmärkning gjord är, blivit lämnat att densamma bemöta, och för sådant ändamål en kort uppgift om anmärkningens beskaffenhet varit minst två dagar förut i magistratens förmak anslagen.

Missnöje emot beslut, som av magistraten sålunda meddelas, må fullföljas i den ordning § 49 stadgar, dock utan att valet därav uppehålls. Ej må, till bestyrkande av gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning inför magistraten företedda.

§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige äger, med iakttagande av de närmare bestämmelser och inskränkningar, som § 8 mom. 1 innehåller, den som

- a) är svensk undersåte,
- b) är medlem av kommunen samt enligt § 40 förbunden att till densamma erlägga skatt,
- c) icke häftar för oguldna stadsutskylder, och
- d) icke är från ovannämnda rättighet utesluten på grund av honom ådömd straffpåföljd.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 15.

Mom. 1. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder över sig och sitt gods;
- b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;
- c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Denna lag skall träda i kraft den dag Konungen förordnar.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av § 10 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 10 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 10.

För att någon till landstingsman må kunna väljas erfordras, att han uppnått tjugufem års ålder, är inom länet boende och äger utöva rösträtt inom valkretsen.

Landstingsman kan ej vara:

- a) den som icke råder över sig och sitt gods;
- b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;
- c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till landstingsman.

Landstingsman eller suppleant må ej kunna uppdraget sig avsäga, såvida han ej fyra år tjänstgjort såsom landstingsman eller uppnått 60 års ålder eller eljest uppger hinder, som av landstinget godkännes.

Denna lag skall träda i kraft den dag Konungen förordnar.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 25
januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för civildepartementet statsrådet Schotte anförde:

»Chefen för justitiedepartementet har denna dag inför Eders Kungl. Maj:t framlagt förslag till proposition med åtskilliga lagförslag, avseende borttagande ur lagstiftningen av straffpåföljden förlust av medborgerligt förtroende.

Utöver de lagförslag, som sålunda framkommit, har jag nu att anmäla förslag till vissa lagändringar berörande samma ämne.

I den av chefen för justitiedepartementet omförmälda nådiga propositionen av den 28 mars 1917 nr 170 intogos såsom bilagor jämväl förslag till ändringar i förordningen om kommunalstyrelse på landet, förordningen om kommunalstyrelse i stad, förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm och förordningen om landsting, vilka författningar

ansågos böra i sammanhang med borttagandet ur lagstiftningen av straffpåföljden förlust av medborgerligt förtroende undergå omarbetning i vissa delar.

Mot de sålunda uppgjorda förslagen torde ej annat vara att erinra än att dels i förslagen till ändringar i förordningarna om kommunalstyrelse böra vidtagas några jämkningar, som bringa dessa förslag i överensstämmelse med den lydelse av § 16 riksdagsordningen, som 1917 års riksdag, på sätt chefen för justitiedepartementet förut denna dag erinrat, antagit såsom vilande, dels ock de ändringar böra beaktas, som efter tiden för förut nämnda nådiga proposition ägt rum i den lagtext, som i förslagen upptagits oförändrad från då gällande lag. De sålunda erforderliga jämkningarna har jag låtit verkställa.

Föredraganden uppläste härefter förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 8, 13 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, lag om ändrad lydelse av §§ 9 och 13 samt § 29 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, lag om ändrad lydelse av § 5 mom. 2, § 7 samt § 15 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 samt lag om ändrad lydelse av § 10 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Föredraganden hemställde, att de upplästa förslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bo Hammarskjöld.